

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominic'a deminèti'a.

Caacelari'a Redactionii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuini'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii“

Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Prețulu de Prenumeratiune:
Pre trei luno . . . 4 fl. v. a.
Pre siese luno . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu întregu . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pro 1/2 de anu, — si 1 galb. pro 1/4 de anu.

Pentru Inserțiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesce care publicatiune separatu. In Loculu deschis 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Pest'a, 21 faur 1868.

Productulu sciintiei de statu a dlui Beust se pare că si-a si uritu vestimintele cu cari fu ingrosnatu; i se paru prea peștritie. Fracu, atila, pinteni si guleru pan' la urechi dieu nice nu este unu portu prea modernu si apoi inca incarcate tote aceste-a pre unu fêtu fâra vreme, n'avemu sê ne mirâmu daca insu-si creatoriulu unui atare monstru se sparia de elu si nu pote resiste sbieratureloru acestui-a: de a-i schimbâ portulu, de a face ori ce cu elu, numai asiê sê nu-lu mai lase. Asiê insciintieza „Nar. Listy“ câ guvernulu d'in Vien'a ar fi pusu la cale in dîlele d'in urma stramutarea resielintiei sale d'in Vien'a la Buda-Pesta. Scierca este in totu casulu destulu de curiosa; daca considerâmu inse mai de aproape credintia dlui Beust documentata prin faptele lui: câ regenerarea Austriei numai de la Unguri se pote acceptâ, cu alte cuvinte câ Austri'a numai facandu tote pre voi'a unguiloru, si numai a unguiloru, mai pote sustâ, este cu greu a nu veni la presupunerea câ si realizarea acestei sciri este verasemene, cu atât'a mai virtosu, că-ci cunoscemu caracterulu fanfaronu alu unguiloru, si in daru ni se va spune câ ei au alte grigi, câ trebe sê se'ngrigesca de alte afaceri urgenti, de alte garantii a le nedependintiei loru, si nu de asiediarea a trei ministerie in Buda-Pest'a. D'in parte-ne, prea putienu ne pasa, resieda cele trei ministrie in trei locuri sêu in doue, sêu imbrace-se tote ungueresce si sê adune pre capulu unguiloru, lucrulu lor; insemuâmu numai si aci, câ nu stramutarea ministerieloru d'intr'unu locu intr'altulu, chiaru si de se voru impintenâ tote, va regenerâ Austri'a, ci indetultirea natiuniloru cari-o compunu si cu a caroru drepturi se joca adi nemtiun-gurulu dupa placu.

Alta fama vre sê scie câ ministeriulu cislaitanicu se elatina, una intriga de cabinetu vre sê delature pre ministrii Giskra, Herbst, Brestl si Berger. In loculu acestor'a apoi ar' avè sê se constituie unu guvernulu tare, in frunte cu ministruulu presiedinte de acum proptitu si de principelu Carlos Auersperg ba chiaru si de dnulu Schmerling. „Wand.“ nu vre sê dè neci unu picu de crediementu acestei faime, pentru cuventu, câ constituirea unui atare guvernulu ar avè de urmare chiaru aceea, ce se incungiura in Vien'a cu totu prețulu. Fatia cu unu ministriu Auersperg-Schmerling adoca, unguirii ar' trebui sê pretinda pentru ascurarea loru, numai de câtu: formarea armatei ungueresce, si a provocâ cu usioretate asemene pretensiune, ar' fi — dupa numitulu diurnalulu — politic'a cea mai rea, celu putienu in intiesulu acelei partite, care se teme mai multu de atare pretensiune a unguiloru. Dlu Beust a buna sama nu va fi de acesta parere, elu scie bine (?) câ chiaru pentru sustinerea Austriei, o armata ungueresca este conditio sine qua non, elu dara nu va avè nici o frica de atare pretensiune a unguiloru, pentru ce dara sê nu i-tre dlu Schmerling in ministeriulu cislaitanicu, mai alesu canlu, in intiesulu scirei de susu, elu pote avè prospectu sê resieda in sinulu unguiloru?!

Comissiunea bugetaria a delegatiunei ungueresce si-continû la 2 l. c. consultârile plenari. Raportulu lui Csengery se primi nestramutatu si asiê bugetulu financeloru este deliberatu si in siedinti'a publica de asta-di (4 mart.) a ajunsu la consultare definitiva. Si comissiunea militare tienù consultare la 2 l. c., si luâ la desbatere speciale raportulu referintelui Kerkâpolyi. Sectiunea de resbelu a comissiunei bugetarie d'in delegatiunea austriaca si-continû consultarile asupra estraordinariului bugetulu militare. Ambe delegatiunile si-grabescu lucrârile pentru inceperea dictei ungueresce, care va avè in scurtu bucuri'a de a imbratosiâ pre

emisiu sêi obositi de atât'a lucru si imbetati de atâte-a cifre.

Amintiramu in mai multi nri despre resintiulu ce a causatu la Sasi amovaree' comesului Schmidt si inlocuirea lui prin M. Conrâd. In nrulu de asta-di dâmu, dupa „G. Tr.“, o socota despre desbaterea propunerei lui Trauschenfels, si adaugemu parerea unui corespundinte d'in Brasiovu alu diurn. „W.“ care dîce, câ prin denumirea lui Conrâd in loculu lui Schmidt nice de câtu nu s'a alteratu alegerea constitutionale a unui comesu nou, de câtu s'a pusu in fruntea Sachsenlandului una personalitate corespunditoria noului cursu politicu. De aci deduce acelu coresp. câ propunerea lui Tr. nu ar' fi la locu si câ representatiunea câtra Majestate va fi partenita, ce e dereptu, de unu nru insemnatu alu membriloru universitatii si amiciloru fostulu comesu, inse nice de câtu de integ'ra intielegintia sasesca. Ast'a de altmintrea o scieâ tota lumea, câ esistu si sasi nuoi, cari mai bine s'ar numi unguiri nuoi, — apoi si de n'ar esiste, tota natiunea are si intieleginti stricati la anima si sclintiti la capu.

Ber-nu fauru 1868.

E o fapta frumosa candu o natiune glorifica si canta pre barbati sêi cei mari — chiaru am potè dîce, câ e si o detoriinta ca memori'a aceluor-a, cari se distingu ori ca diplomati, ca generali, artisti, sêu prin trravura, curagiu, fidelitate, sacrificie, sêu alte fapte mari, sê fie predata stranepotiloru; fiecare natiune debue sê fie recunoscatu fatia cu virtutile patriotiloru, dar' de alta parte e si de lipsa ca pre in asemene recunoscentia sucesorii sê fie incuragiati la fapte mari si la implinirea detoriintei patriotice cu consciinta si zelu.

Fericita e natiunea carea se pote laudâ cu barbati mari, si stralucita e istoria natiunei. a le carei-a pagine sunt pline de enararea fapteloru eroice a patriotiloru respectivi, ar fi de prisosu a ne ilustra asertiunea cu insirarea fapteloru, pentru câ nimene nu pote luâ la indoiela: câ istoria e unu factoru puternicu, care joca o rola importanta in victia poporeloru; inse istoria trebe sê fie basata pre fapte adeverate si intemplete, trebe sê aiba isvove si date curate, câ-ci altfelu nepotendu bravâ cu cutitele critice, nu arc alta insemnatate de câtu o poesia seca sêu pre cum se ecșprina poporul o mintiuna grosa.

De câtu-va timpu in coce observâmu in diurnalele magiare o desvoltare grosava a unui tesauru istoricu pana acum'necunoscutu (?), mai in fie care numeru alu foiloru magiare beletristice si semibeletristice, illustrate, etc. ne pomenimu câtu cu doue trei portrete de odata a cutaroru x. y. z., biografie, personaje istorice, fapte gigantice, virtuti mari, bravura infricosiata a la Don Quixot, merite cascigate in 184⁹, precum si in resbelurile Italiei, Americiei etc. etc.

Fetiele respectiviloru mustaciose si barbose, dar mai alesu descrierea fapteloru precisa, si provocarea temeraria la date (false), ar face pre multu d'intr noi, ca sê admire si sê credia fanfaronadele si fantasiile magiariloru, inse noi cari cunoscemu pre barbati loru cei mari de ameruntulu, precum si faptele loru cele cantate, de susu pana josu la a le lui Rozsa Sándor, carele inca au jocatu o rola importanta in 1848—49, noi cari in privintia acesti'a suntemu provediuti cu date autentice, le trecemu de mofturi, mofturi, si era mofturi!

Pre noi comedi'a acesti'a ne destrage, apoi desfiatarea nu ne costa decâtu unu filigianu de cafea negra, carea o luâmu in cafenaria unde ni stau la despustiune diurnalele cari descriu faptele mariloru barbati a magiariloru vestiti cu portretele loru barbose si mustaciose — chiti baghe frichi pana la osc, cum dice evreulu bocegiu alu lui V. Alessandri.

Ne avendu missiunea de a stricâ gustulu si ilusiunile credietoriulu publicu magiaru, apoi dieu, neci gelosi'a nu ne supera, ne marginimu la unu lucru, carele in câtu-va ne interesadia si pre noi.

In dîlele trecute, intr'o foia beletristica magiara „Magyar orszâg és a nagy vilâg“ (Marele

imperiu magiaru si lumea cea mai mica) ne supriuse portretulu si descrierea vietiei unui barbatu mare „Frigyessi Gusztâv“ carele precum se dîce „este intimu amicu alu lui Garibaldi, apoi au jocatu unu rolu si in Romania.“ etc.

Frigyessi Gusztâv, rectius Siutacu, nascutu in Satumare, inrolatu in regimentulu austriacu Don Miguel, innaintatu la gradulu de caporalu, in an. 1859. cu nesce banisiori de ai fecioriloru (menagegeld) au luat-o la Sanctos'a si au trecut la italiani, unde s'au prezentatu ca Baronu Frigyessi fostulu oficieru austriacu, — inse adeverindu-se mai tardu, chiaru prin compatriotii sêi, câ jupanasiulu nu e baronu, neci oficieru, ci numai caporalu si se chiama Siutacu — coconasiulu fu silitu a se retrage cu rusine, chiaru in momentulu precandu erâ sê se logolesca cu o contesa italiana.

Nu vremu sê ostenimu patiinti'a cetitoriloru nostri cu descrierea detaiata a aventurilor, priu cari au trecut, in decursulu aniloru, Don Quixotulu nostru.

Numai o fapta vomu aminti. In an. 1864. totu pre acestu Fr. . . . rectius Sutâk, lu-vedemu in Romaniaa conspirandu cu Poloni si Magiari avendu de eugetu a jafu' cass'a d'in vam'a Temisiului, a trece cu man'a armata preste frontarie si a provocâ o rescolare in Transilvania! planulu erâ bințiesutu, firele se intindeâ pana la Pest'a; planuitorii despuneau de o multime de poloni, magiari si de o catetate bunicea de arme, inse mai nainte de a potè escutâ planulu lor, guvernulu Romaniei, carele urmariâ dejâ pre Fr. . . . rectius Sutâk, puse man'a pre elu in Bucuresci la ospetaria lui Fieschi. Provedinti'a au impalecatu ca asmenec intreprindere hotiesca sê compromita tiêr'a si viitorulu ei in tâtia Europei.

Intr' scriorile Don-Quixotului confiscate s'au gasitu si nesce planuri cari s'ar potè dîce curiose de nu ar fi fostu asiê de infame, — unulu des pre unu atentatu in Vien'a, altulu des pre sortea Romaniei, (auditi Romanilor!) conformu carui-a, dupa reesirea revolutiunii in regatululu Stefanu, tiêr'a romanesca proprie, s'ar fi euceritu de magiari anesandu-se Ungariei! ? Era Moldovia de Poloni, anesandu-se Poloniei, ajutandu-se complotistii imprumutatu. *) Bre! acesti-a sunt barbati magiariloru cei mari, despre cari cutedia a serie câ sunt amicii lui Garibaldi!!! si câ si missiunea lui Sutâk ar fi fostu de la Garibaldi! ?!

Noi inse, cari cunoscemu mai de aproape sentimentele generalulu Garibaldi si a regeneratoriului Italiei, suntemu deplinu convinsi, câ precum e gravatu adancu (sapatu) amorulu si cultulu sublime in pieptulu lui celu curatu fatia cu natiunea sa proprie — asemene d'insulu porta unu respectu osebitu, fatia cu fie care natiune viua, carea staruesce a fi libera, nedependinte, si carea se lupta pentru drepturi natiunale.

Amalgamisarea si euceririle eleminteloru straine si eterogene sunt fapte necurate, despotice, sunterime — Garibaldi n'a potutu si nu pote da neci mana de ajutoriu la asemene fapte de condemnatu, si asiê negâmu câ Sutâkianii ar fi amicii lui Garibaldi, — ca de championi (combatatori) s'au folositu, ce e dreptu, de d'insii la 1859, 1860, 1866. dara masina sê nu o confundâmu neci una data cu masinistulu!

Toma Iagu.

Activitatea dietei Ungariei.

(Urmare.)

In siedinti'a de la 3 diec. deputatul Perczel interpeleza pro ministruulu de resbelu, in caus'a organizarii honvediloru.

La ordinea dîlei a fostu desbaterea speciale asupra proiptulu de lege despre quota. Acest'a desbatere a duratu 3 dîle pana candu la 5 diec. incheiandu se discutatiunea se pune la votu proiptulu de lege facutu de comissiunea centrale si modificatu in câtu-va sub decursulu desbateriloru speciali, si fu primitu cu majoritate iusemnata.

*) D. Mih. Cogalnicianu ar potè sê ni dee informatiuni si desluciri mai detaiate in asta privintia, ca presiedinte alu consiliulu ministerialu pre atunci. Red.

In ședința de la 6 dec. Ministrul Andrassy răspunde la interpelarea lui Perczel. — La ordinea zilei este proiectul de lege în privința detoriilor de stat.

Deputatul Dobranszky prezintă casei o petițiune a rușinilor pentru deslegarea mai grabnică a cestiunii naționalităților. Se străpune la comisiunea emisă în cauză a naționalităților.

In ședința de la 7 dec. s'a început discuțiunea asupra proiectului de lege în privința detoriilor de stat. Dep. C. Tisza e în contra proiectului și propune, ca acest lucru să se amâne până când guvernul va prezenta date autentice despre detoriile de stat. Discuțiunea generală se continuă în zilele următoare până la 15 dec. când apoi s'a primit proiectul de lege și s'a pus la dezbateră speciale. — Din dezbateră generală asupra acestui proiect de lege amintim încă, că dep. Vlado (la 13 dec.) într-o cuventare a spriginitu proiectului lui Tisza; era deputatul Al. Romanu a vorbit contra ambelor proiecte și în contra dualismului.*

In ședința de la 16 dec. ministrul Lonyay pune pe mesă casei două proiecte de lege, unul referitor la indemnitate pentru bugetul președintelui primu alu anului 1868, și alu doilea referitor la darea de consum, de zaharu și vinarsu.

Apoi se procedează la ordinea zilei: la dezbateră specială asupra proiectului de lege pentru detoriile de stat, și cu puține modificări neînsemnate fu primit și în speciale.

Se ia la pertractare tratatul vamale și comerciale. Várady proiectează a se esmite o enqueta, care să de casei deslusirile trebuincioase în privința tratatului în cestiune. Majoritatea însă respinge propunerea lui Várady, și poftese ca să se ie numai de câtă la discutare.

In ședința de la 17 dec. tratatul vamale și comerciale se primă în generale.

In ședința de la 18 dec. după curintele se procedează la ordinea zilei și după primirea unei părți din rețele anuale ale detoriilor de stat, se ia la dezbateră speciale proiectul de lege vamale și comerciale; pertractarea se continuă în ședințele de 19 și 20 dec., erau în ședința din 21 dec. se primesc cu majoritate însemnata. Totu în ședința această se pertractează și raportul comisiunii finanțare referitor la proiectul de lege făcutu în privința sarcinelor publice pre trimestrul primu alu anului 1868. — Acestu proiect de lege fu primitu în ședința de la 22 dec.

Totu în astă ședința se primă și proiectul de lege despre emanciparea jidovilor.

La 21 dec. seră se mai ține o ședința publică în care s'a discutat și primitu modificatiunea făcută de casa magnatilor la §. 5. din proiectul de lege pentru detoriile de stat în privința garantării biletelor de salină (Salinenschein).

In ședința din 23 dec. s'a discutat și primitu urmatoriulu proiect de deciziune: Din cauză, că la calcularea quotei provenitoria din interesele comuni, comisiunea centrale n'a computat și confințele militare, nu se pote deduce nici o consecință cu privire la relațiunile de dreptu publicu, sustatoric între țierile coroanei Ungariei și între confințele militare.

In ședința de la 24 dec. ministrul Eötvös provoca dietă ca în întielesulu legiloru din 1867 să alege 60 membrii (40 din casa deputatilor, 20 din a magnatilor) în delegatiunea quotale. Celelalte țieri ale coroanei Ungariei sunt în dreptu a detiermuri numerulu membrilor, ce au a tramite în delegatiunea ungresca.

In ședința de la 27 dec. se propune, ca casa magnatilor să alege numai 15 membri în delegatiune. Propunerea nu se primesce.

In diu'a urmatoriia s'a ținutu ședința în care s'a primitu proiectul de lege pentru intabulara caliloru ferate. Apoi se votează pentru membrii delegatiunei. — Resultatu votariiei s'a publicatu în ședința de la 29 dec. precum urmează:

S'au prezentatu 224 ședule, dintre aceste 4 oră fără nume. 166 reprezentanti absentara, 7 n'au votatu. Ca membrii ordinari ai delegatiunii sunt alesii: Ant. Zichy, Ant. Csenegy, b. Adalb. Orczy, Josef Pruckberger, Lud. Horváth, A. Radich, Carl Kerkápoly, Georgiu Klapka, Paulu Som-sich, Ed. Zsedényi, Lupu Bethlen, Leop. Fülep, b. Gavr. Kemény, Gavr. Lator, Jos. Zichy sen., G. Bartal, Stef. Brano-vaczky, Frid. Fehdenfeld, Gavr. Várad, con. Paulu Kálnoky, Sam. Bouis, con. Gavr. Bethlen, Em. Ivánka Aureliu Maniu, ag. Trefort, Colom. Ghycy, con. Stef. Eszterházy Col. Hertelendy, Col. Tisza, Josifu Bánó, Stef. Bittó, Petru Széky, b. Adalb. Bánfy, Maur. Perczel, Mih. Botka, Paulu Szontagh, Lud. Simonyi, Franc. Pulszky, Jon. Balomiri, și Mih. Manojlovics.

Ca membri suplenti s'au alesi: B. Szitányi, b. Ad. Wodjaner, Ales. Bujánovics, Lud. Papp, Luc Wojnicz, Gavr. Tolnay, Ign. Somossy, Stef. Szilágyi, v. și Stef. Anyos.

Se decide, ca diurnele delegatiloru să fie 10 fl. v. a.

In ședința de la 30 dec. 1867. după autenticarea și presintarea unor petițiuni, presedintele casei închide sesiunile dietali din acelu anu.

Vien'a, 27. fauru, 1868.

Domnule Redactore!

Dela unu tempu în cocce pre la Dv. prin Unge-

*) In nrulu viitoriu vomu publică întregulu discursu.

Red.

ri'a și Transilvani'a se petrecu lucruri ne mai pomnite, lucruri nedemne de seclulu în care traimu, lucruri contrari libertății și civilizațiunii.

Am primitu sciri, pre basea carora sum în puștiune a ve face cunoscutu că abuzurile au atinsu punctulu de non plus ultra. Mi se spune că comunele romanesci sunt silite a prenumera diurnele oficiale și oficiose maghiare, că totu acelea comune romanesci se provoca ex officio a contribuiri la „fondulu honvediloru“, că jului cercuali impila, terorizează și bată poporulu după cum le vine la socotela, că totu ce e romanu verde, dechiaratu se desconsideră și delatura din funcțiunile publice, că romanii, chiar și notarii comunali trebuie să se ascerna locurile competente credulu politicu, care trebuie să fie la Pista, căci de nu, i se respinge cererea sub cuventu de „incapacitate“, că agentii cutriera țier'a facundu propaganda în favorulu honvedismului, promitiendu poporulu ceriulu și pamentulu, ér' cându acest'a în bunulu său sentiu nu dă nici unu credimentu astoror cuvinte amagitorie, aceia se demitu la infiricări, amenintiandu-lu cu iobagîa etc.

Mai adaugeti la acestea și portarea unor preoti romani mici la sufletu și a unor judi comunali fără anima, cari contribuira la fondulu honvediloru din lada bisericeii și a comunci fără inoirea poporului. Se notămu bine și conduita nedemna a unor din arhierieii nostri, dintre cari unulu după ce în seminariulu său introduse limb'a maghiara de limb'a conversatiunei, acum are de gandu să scota o foia bisericească în limb'a latina, ne avendu curagiulu să o scota în cea „maghiara“ după cum i-a doritu anim'a; unu altulu era, după ce impuse „organulu său“ totoror bisericeiloru, acum se apucase să recomende „jurnalulu pedagogic“ alu minist. Eötvös întrebându espreu pre poporlu că în care limb'a voiesce să-lu aiba. Audi Dta, unu arhieru romanu întreba pre poporulu romanu că în ce limb'a voiesce să cetesca unu diurnu. Totu acestu mare arhieru nu a potutu să ne compromita mai tare înaintea străinilor de câtu prin denumirea Dni B. de capelanu la regimentulu rom. de Baden ce deja e garnisonatu aici. Acestu D. B. pre langa aceea că, e lipsitu de orice înțeleginti și înștiuțiune, nu are nici o educațiune. Înaltulu arhieru trebuie că a făcutu-o ast'a cu întentiu, de ore ce în clerulu lui are destuli barbati și înțeleginti și crescuti bine, cari ar' face onore națiunii romane în strainetate.

Honvedo-mani'a a devenitu unu morbu epidemicu. Cei ce pledează pentru honveli dău că asta înștiuțiune este sentinela naționalităților; deci să contribuira cu totii. Da, să contribuira veduvelc și orfanii martirilor romani din 48 pentru cei ce au ucisu pre parinti, barbati și frati loru. Nu este acest'a unu actu de natura a revoltă chiar și mortii în morminte.

Correspondenții DV. din provincia trebuie să șcică acestea mai bine de câtu mine, și me miru că nu vi li-au împartesitu până acum spre a le sbicilă și lovî fără crutiare și cu tota tari'a.

(La tota întemplanca asi dorî să ne linisciti pre cei ce traimu departe de sinulu patriei*).

Vien'a, 27 fauru 1868.

T. C. D.

Vien'a, 2 martiu 1868. Asta-di se ținutu ședința în casa reprezentantiloru. Incursera o multime de petițiuni relative la afaceri economice, drumuri de feru, scaderea tarifelor etc. Au mai sosit adrese din Austri'a-de-susu, Boemi'a și Moravi'a, în cari se cere abrogarea Concordatului și introducerea casetoriei civile. Roser și consotii facura interpelatiune în privința abuzurilor, ce se comitu de către militarii a fara de sierbitu, securitatea cetationiloru fiindu periclitata chiaru prin aceia, cari aru fi chiamati a-i aperă. Deput Dr. Mandelblüh, raportorulu comisiunei economice, propune în numele comisiunei, să se impoternicescă regimulu a deschide unu creditu de 250,000 de fl. pentru alinare a calamității din Galici'a. Ministr. Giscra și-esprime bucuria pentru această propunere, dice însă, că guvernulu nu e stare a ratifică acestu creditu, fiindu că nu numai casa reprezentantiloru, ci și a magnatiloru trebuie să de dec. votulu său în afacerea de sub întrebare; pentru aceia trebuie să se facă o propunere formală casei, și numai sacțiunea imperatescă a acestei propuneri, primite prin ambale Camere, ar potē să impoternicescă guvernulu a pune acestu creditu sub dispustiunea țierii respective. Guvernulu se va sili a face propunere în privința această în ședința mai de a prope. Se primă propunerea ministrului. În ședința ce se va ține joi, ordinea zilei va fi: abrogarea legei usurarie.

*) Faptele aceste sunt grele și noi nu scim dăca întru adeveru se petrecu asi precum ni scrii, — pote fi că sunt afātu de universale încātu omenii credu că nici nu mai e de lipsa a lo publică; în tota întemplanca lasitate a omeniloru nostri e piramidala, dăca n'au barbatia d'a reclama în publicitate. — Cătu pentru „foia bisericească“ ce are să csa în limb'a latina, ar fi mai multu unu lucru de risu de câtu de condamnatu, de altmintre noi suntemu informati că foia va portă numele „Credința“ și prin urmare va csi în limb'a rom. Dar ce șciti, pote fi că noi suntemu reu informati. Asceptâmu informațiuni mai de a prope. Red.

Cluburile și Limb'a.

S'a resipitu două lune și din anulu acestu ominusu; preotimea în nuntele descă cu poporulu înțeleginti'a cu juminea în serate și baluri filantropice; de câtu éca și ajunulu mare; să ne mai venim în ori.

E, noue chiaru a ne veni în ori, a ne reculegi ni este mai cu greu, pentru că de unu restimpu lungu, de cându dusmanii naturali ne-au desarmatu, ni au gignitu caus'a natiunaria, naiea prosperarei și activității în loculu și portulu stagnarei, am perdutu multu din sufletu; și cum nu ne-am mai scit în ei luptă. Să facemu dar o scurta revista preste ca strele bihorene, să vedemu de unde vine bataia lui Ddieu a supra noastră.

Să începemu cu Oradea M. Cetatea această centru ar fi menita să direga rostrulu de actiune cauzei natiunarie; însă se velle minune: barbati mari civili mai veterani și competinti — patru cincil numeru în centru — în locu de iubire și solidaritate facu la personalități; până cându preotii cei mari și capu și barba, tupileșu — plane despartiti în două castre confesiunarie, de aici apoi tote lacremele noastre. Sute de mii de romani din comitatu, și totu neci unu sporiu, neci unu semu de victia de domnia ajută, ei pentru că nu potemu merge doi pre o cale de cum-va ni scotu ungurii ochii, cu atare osu me unu, la comitatu, ori în provincia, barbati nostri — facemu însă și esceptiune pentru acei pucini nobili simtiu, cari pentru caus'a natiunaria, și cu natiunaria s'au retrasu, au datu restauratoriloru dosulu — și imbuldiescu unii preste altii, lu apuca însă cei favoriti, atunci cesti-alti se iau de capu, cu unu cuvent se facu inimizie de mortu unii altuia; ma unii cum atunci se supera și pre natiune, ca și cum domne s. c.

Nu e virtute romanescă a bucina slabității în publicu; decâtu acum a batutu și or'a a unspredea; mam'a doioasă, natiunea, reclama iubire și faptă; apoi cum se va formă opiniunea publică, atunci cându nu vomu ilustra rețele locale francu: cu scop ca barbati nostri carunti, a prope de mormentu depuna ur'a și invidi'a personală; căci natiunea i interpelează, a careia causă s'agnează pentru ambițiunea unor singurateci; la dinca tra voru merită cu totii blamulu, (infruntarea) și încrederea comună. Apropiandu-se alegerile noue deputati, i vomu prezentă publiculu pre unii ca acei și personalitate, — și credemu ar' face bine în tot comitatele, ca pre intriganti, și confesiunalisti să ni de natiunea neci în socotela; séu Domne! să ni batemu noi aici a casa în capu, pentru ca se tramitu ura și invidia la Pest'a — (solidaritatea, înțelegerem desbinarea, și neîncrederea predominantă între deputatii nostri, ne scusa de comentariu, de a fire consideratu de toca seacă) și cine ni dă noi concediu a poeni cu sbiciulu asi? natiunea demeratica ca Cristu, în acareia nume cându vorbim și alege de persone; acum la specialități.

(Cluburi). Ideea salutară de însoțiri — de visă secululu modernu de a formă în tote locurile momentose „cluburi democratice, casu natiunarie s. c. — precum facu ungurii — ca unu foru supremu moralu alu cerculu respectivu, care să se conformeze unulu ca altulu, la noi Bihoru se naturalizează încetu; de o parte pentru că de la putere ne eschisera, și închisera de la noi terenulu de activitate — ca Eolu venturile în pescă — de alta parte, mai e unu sbicieu alu lui Ddieu, și ni e pre mare comitatu, éra noi încă suntemu pu multu mari în capu, și mici la sufletu, și asié nu potemu concentra. Ar' fi de doritu ca Oradea să se prunga cu esemplu. — Beinsulu și Borodele voru și m'a de locu — pentru că timpulu e scumpu ca arulu, éra în politica unu momentu neglesu, cu gră se pote repară; adi mane d. c. se va întâmplă alege noua de deputatu la Tine'a, în unu cercu curatu manescu — afara de trei comune ungresci — éca, dăca nu avemu tribunalulu morale natiunariu (cluburi), până acum se vorbește de după culise de doi trei candidati romani — firesc se imbuldiescu romanii nedisciplinati — ca să de testimoniu de paupertate politica și să triumfeze alu țierlea — ungurulu. — Noue ni se pare cămea ar' fi m'cu cale să se adune preotimea și înțeleginti'a cerculu cu câți-va țierani mai de capetenia la unu locu; se consulteze, apoi candidatulu majorității să se vite după datina, și să se declare credulu său politicu. Pentru alegerile urmatorii vomu acceptă de candidatii cercuriloru romanesci și să venture de unu timpu în publicitate credulu loru politicu; și la această obligatiune numai cei de 13. probe voru relevati.

(Va urmă.)

Transilvani'a.

Protestulu Sasiloru.

In ședința universității din 20 fauru după ce se fini obiectulu pentru crearea stipendiiloru d.

averea națiunii în favoarea studiosilor de științele reale, pentru care se denumesc o comisiune din barbati de specialitate; după ce se mai citi și raportul dlui Dr. Eugeniu de Trauschensfels asupra înaintării petițiunii tichurilor brasilvenne, cari ceru a li restituți autonomia de mai înainte, în care fura marginiți prin legea industrială: Președintele invită pe dep. Mercuri Dr. Eugeniu de Trauschensfels ca să-și facă propunerea preinșciintată.

Dr. Trauschensfels începe: „Partea oficială a lui „Buda-Pesti Közlöny“ Nr. 39 aduce tineria unei rezoluțiuni preinșciintate d.în 8. fauru, prin care Maiestatea Sa c. r. apostolica la propunerea d. ministru de interne, destitue pe comesulu națiunii sasesci și prov. cons. gub. (rectius actualu) Conrad Schmidt d.în ambele aceste posturi și concedu a se pensiona, er' pana la alta dispunere a dietei legislative în privința acestui postu a denumitu pe Moritz Conrad, cons. de secțiune în min. de justitia, ca comes prov. alu națiunii sasesci.

„Petrunsu de însemnatatea necalculabilei urmări a acestoru dispozițiuni pentru constituțiunea municipală a cercurilor sasesci, ma pentru esistența a națiunii sasesci ca atare, me simtuescu silitu în consciința, și prin obligatiunea ce am ca membru alu universității me aflu îndetoratu a protestă în contra nelegalității acestei mesurē a în. regime ungurescu și anumitu a în. r. ministru de interne contrasemnatu.”

După această dovedesce d.în acte regali începēdu de la regele Mathia, că comesulu națiunii sasesci, alesu liberu de către reprezentanții scaunelor și districtelor și în fine de comunitatea Sibiului, în primă linia e oficialu popularu și numai încātu se cere și întărirea Domnitoriului țierei, se potē numi oficialu alu regimului. Dovedesce, că comesii au fostu denumiti pe vietiă și că chiaru și în memorialulu națiunii d.în 3. iuliu 1848 datu dietei d.în Ungari'a despre condițiunile urmirii cu Ungari'a universitatea națiunii sas. și condițiunea a sta supt grafulu națiunii alesu pe vietiă.

Er' prin indegetarea: pana la alta dispozițiune a dietei despre ocuparea acestui postu, dice dn. Tr., că se pūno în cestiune acestu oficiu, subtragnadu-se națiunii sasesci dreptulu de a-si mai alege comes și dandu-se dietei, unde națiunea sasescă niciodatu nu potē avē inriinșciinta decidetoria, și prin această i se destrama legatur'a uniunii ecsterne a națiunii.

Șerisoroa preinalta d.în 17. fauru 1867. ca tra cont. Julius Andrassy însăreineza pe noulu min. ungurescu, ca cestiunea uniunii factice a Transilvaniei cu Ungari'a să se aduca la o rezolvare multiamitore numai în intielesulu cuventulu de tron d.în 14. dec. 1865, la deschiderea dietei Ungariei, precum și în sensulu rescriptulu către diet'a Ardelulu d.în 25. dec. 1865. Apoi cuventulu de tron vro, ca cestiunea uniunii se nu se rezolveze după litor'a morta a legēi, numai la parere și cu indoitiuni, ei cu convoirea tuturor factorilor, ce dovedescu victiă, ca asia prin alaturarea lor plina de încredere rezolvarea se flo statornica și duratoria. Apoi rescriptulu către diet'a Ardelulu d.în 25. dec. 1865. mai face dependintă uniunea și de la garantarea pretensiunii de dreptu a deosebitoru națiunii și confesiunii.

Demnitătea comesului iuse nu se potē înlocuî în modu provisoriu, ei după r. rescriptu d.în 31. dec. 1845. Nr. curtii 8170 — despre dreptulu alegerei comesului învoitu între cercurile sasesci și cu coron'a — spune că judele regiu alu Sibiului e comitele națiunii sasesci, care se afla acum alesu pe vietiă.

Indemnitătea se liber'a dispunere ce o primî min. maghiaru de la dieta nu impoteroscu pe ministeriu a calcă legile. Apoi diet'a nu au potutu să de ministeriulu dreptulu acelu ce ea inca nu-lu posedă. Fiinduca diet'a Ardelulu d.în 1848. numai acelea drepturi le potē pradă dietei Ungariei, care le posedă ea; apoi ea n'a avutu nici odatu dreptu de a dispune despre vieti'a interna a cercurilor sasesci și despre alegerea comesului, prin urmare man'a liberă a r. min. ungurescu nu se potē tînde în privința acestui decatu numai la atât'a, cătu a avutu diet'a Ardelulu înainte de 1848. Asia rediamatu pe articolulu XIII. și VIII. d.în 1799 $\frac{1}{4}$ — face propunerea:

„Inclit'a universitate a națiunii se binovoiesca intr'o preamilitară reprezentatiune a protestă în contra actului regimului, care dispune pensionarea grafulu națiunii și înlocuirea lui provisoriu în contra legilor sustatoria, care altereza respectivulu dreptu alu cercurilor sasesci, și se se roge de Majestatea Sa c. r. ap. pentru restituirea stărei legale.”

Această e propunerea și cuprinsulu spriginiei ei, și președ. a defiptu diu'a de 22. faur. pentru a se pertractă și dechiară, că cedē presiulu primulu deput. alu Sibiului care e constituționalmintē locuitoriulu lui în ședința universități, fiindcă propunerea priveșce și person'a lui.

Tocma primulu și decursulu ședinței d.în 22. fauru, în care se deșbatu primerea ori neprimirea propunerii Dr. Eugeniu de Trauschensfels. Ședința a fostu forte șgomotoasă. Auditoriulu îndesuitu, încordarea marc.

Deputatii Brasiovulu luara parte la deșbateri pana în fine, candu vediura, că majoritatea e pentru propunerea lui Dr. Trauschensfels și numai atunci și-depusera mandatulu, parasindu ședința. În fine se votezeza, și propunerea lui Trauschensfels se primu cu 10. în contra la 5. voturi. Se alege comisiunea de 3. pentru compunerea reprezentatiunii în persoanele: Trauschensfels, Klein și Kapp și ședința se încheia.

Una demonstratiune se facu în 22. pre la 11 $\frac{1}{2}$ ore de di în favoarea comesului Conrad Schmidt. O deputatiune de mai multe sute de orășiani de frunte mersera la comesulu și în fruntea lor avocatulu Dr. Capesiu tîneu către

comesu o cuventare forte șcircumspecta. Areta, că scirea despre pensionarea comesului au scuduțu animile în tota Sasimea. I multiamiescu pentru activitatea constituțională cu tota încrederea în momentul salutarei celei dorerose de deșpartire, dechiarendu-i totușodatu șperanța de a-lu resalută în loculu acest'a cu alto simtiemente de bucuria.

Comesulu le multiamî dicandu, că depunendu-si oficiulu are consciința curată, că la chiamarea necesității totușdeun'a a statu pentru drepturile și constituțiunea națiunii și deca n'a reesitu, vin'a a fostu în împregiurările nefavoritorie și mare parte „fii nostri cari m'au împedecatu“ (unionistii.) Una epoca plina de fatalități se deschide pentru națiune. Poteri unite dara, ca se potē lasă la viitorime dreptulu și constituțiunea neangustata și recomandandu-se dulcei aducerii aminte fu salutat cu vivate.

„Gaz. Trans.”

ROMANIA.

Ședința adunării Deputatiloru de la 13/25 fauru.

D. Ministru Primaru. După trei zile de discuțiune în Senatu asupra responsului d-lui ministru alu justitiei la interpelarea d-lui Gheorghiu în Camera, Senatu a datu votu de deșaprobare ministriulu justitiei pentru procederea sa în asta cestiune. Ministeriulu a crediutu de detoria se se retraga d.în Senatu pentru a informă pe domnitoriulu și a avisă asupra ce are a face în urm'a acestui votu. Credu de detoria mea a comunică acest'a Camerei.

Camera se suspende pentru diece minute pentru a se consultă.

Candū se redeschide ședința se dă citire propunerii urmatorē: „Adunarea vediendu votulu Senatulu datu contra dlui Ministru de Justitia și lasandu ca ministeriulu se idispozițiunile ce va crede de cuvintia declara a sa deplina încredere în actualēle cabinetu, și asigurandu-lu de totușconșciințulu ei, trece la ordinea dilei.”

D. Carpu. De multe ori în politica șuprem'a cutezare este șuprem'a dibacia, inșe nu aprobu această în casuri fără nici o gravitate, ca celū ce se preșintr, pentru că nu se dă votu de deșaprobare ministriulu ei numai dlui Ministru alu justitiei. — Nu șa facutu asemeni nici o lesare de Senatu drepturiloru Camerei, nu i a datu ei votu de deșaprobare. Ministeriulu a preșintatu o lege imorală pentru că este înconstituțională; Camera i va face cele mai mari modificări, i va școte totu ce e imoralu. Votulu Senatulu nu atinge nici pe Camera nici pe Ministeriu și d'acea-a dice că se nu se de unu votu în Camera care se aduca unu conflictu între ambele corpuri. Conșciința naturală a votulu Senatulu eră retragerea dlui ministru alu Justitiei și a proiectulu de lege. Aceșta este conșciința cea mai șimplă. Dar' Camera voiesce șaduca unu conflictu, ale care șurmări nu șaru potē calculă și d'acea se declara contra propunerii.

D. G. Bratianu va face istoriculu interpelării în Camera, responsulu interpelării în Senatu și discuțiunii d.în acelu corpū. Senatorii șau ocupatu numai de șimpatiele lor pentru membrii curtii, cari nu și implinescu detori'a, și numai pentru aste șimpatie a discutatū cu atât'a violintia. Senatu a acusatū pe Camera și pe ministeriu de neversnicia, de rea credintia, de violare de Constituțiune, și ministeriulu nu mai aro cuventu de a fi fără unu votu de încredere d.în partea Camerei. Pe ce baze Senatu contestă Camerei dreptulu d'a reformă legea? pe ce dreptu Senatu contestă dreptulu și detori'a Camerei d'a face binele țierei d'a îndreptă reulu? Senatu a voitū se se puna în antagonismu cu Camera, aruncandu-i totu felulu de acusări d.în cele mai grave, prin espresiușnele cele mai violintie. Senatu a șigmatișatu pe ministeriu acusanđulu de despotismu, de violare a tuturor logiloru, de deramarea tuturor institutiuniloru țierei. D'acea-a trebeu a da votu de încredere ministriulu, pentru ca țier'a se nu și facu ilusiuni asupra intențiuniloru Deputatiloru. Candu deșunirea vine de la omēni cei mai maturi, d.în clas'a cea mai șuperioră d.în țiera, atunci nu este în țiera de cătu paralisiă de cătu ștraganare, d'acea face apelu la infratirea tuturor. Tier'a ascēpta de la noi fericierea ei și îmbunatătirea reulu și Senatu pūne piedice, paralișeza ori-ce progresu, dar' Camera trebeu se vechieze și se lucreze cum i comanda adeveratele interese ale țierei și d. Bratianu șfirișceșce șconjurandu pe Camera se respunda la nevoiele și cōrinciile națiunii, se de potere ministriulu și actelorū ei inșe si.

D. D. Ghica dice că a fostu mahnitū de incidentulu relovatu prin interpelarea dlui Gheorghiu. Declara că are încredere în ministeriu, că nu e din acci cari au placere a restornă ministriulu, că le-a datu și le va da concursulu, dar va aprobă se șdeșaprobă ce nu i va placē. Încredere ministriulu șa datu de ja, și crede că nu mai e trebuința de acea propunere, căci ea e cu școpu a provocă unu conflictu între Senatu și Camera. Senatu a facutu bine în ceea ce priveșce pe D. ministru justitiei, căci cuvintele acestui D. ministru a fostu precipitate în privința curtii de casatiune. D. ministru trebeu se vie cu proiectu de lege, se cera ședința secretă și șarete Camerii acele grozavii care-lu faceau, se cera transformarea acestui inaltu corpū; sunt inșe omēni cari inșescu șcandalele dar eu nu le inșescu (șgomotu) da, sunt asemene omēni, și cine protesta e cu musca pe caciușla. Roga apoi pe Adunare se se gandesca cu maturitate asupra unoru propunerii ce servu de avan-posturi nenorocite.

D. A. Lăhovari, dice că ședința de asta-di eră rezervata o șurpriza, căci d-nu ministru președinte, care nu i

cuventulu de cătu la ocașii șoleme, a luatū cuventulu ca se ne șpuna o nuvela ce toti o șciamu. (Șgomoto deșaprobatoru). Renunția la cuventu.

D. C. Grăditiianu, vorbescu numai de propunerea ce e la ordinea dilei, și dice că fle care corpū și-are atribuțiunile și drepturile șale și că deputatii nu potū fi competinți a critică pe Senatu în atribuțiunile șale. Ar fi după unii se ne pūnemū pe cale de conflictu și se lovimū pactulu nostru șfundamentalu. Camera nu o Constituanta ca se potā preșchimbă pactulu șfundamentalu, guvernulu dar potē disolvă ori de câte ori va voi corpurile și a face apelu la țiera ca ea se judece.

D. Cogalnicianu, nu dă și nu va da nici o datu unu votu de blamu ministriulu actualu, pentru că acelu ce dă unu votu de blamu ministriulu, șpune prin această chiaru țierei că va face mai bine de cătu ministriulu și dlui declara că nu potē face mai bine de cătu ministriulu actualu. Mai declara inca că fericierea și ștabilitatea țierei atirna de la respectarea Constituțiunii. Senatu și Camera șunt douē institutiuni cu totulu șeparate și de va da Camera votu de blamu Senatulu, Senatu mane va veni se de unu votu de blamu Camerii și astu-felu conflictulu nu va aduce de cătu ștraganiri și calcări de Constituțiune. Ministeriulu și Domnitoriulu se voru ocupă șinguri de asta cestiune pentru că ei au dreptulu a avisă și cuventulu a avisă este eminentē șmonarșicu. Dsa nu se va ocupă de curtea de casatiune de cătu atunci candu proiectulu respectivu va veni înaintea Camerei. A regretatu d.în anima discuțiunea cu totulu șpersonalē și violintē d.în Senatu; dar totuși nu va atinge constituțiunea, șblamandu Senatulu, votandu propunerea citata de d. G. Bratianu; căci cu tote că nu va da nici odatu votu de neîncredere ministriulu actualu, nu voiescu se și lege mane ei a se pronunția în deplina independintia asupra actelorū guvernulu. Guvernulu actualu nu potē urmă deșcātu o politica buna națiunale, nu potē urmă alta, căci nu lu va lasă națiunea șo urmeze. Acea politica este recunșciința către tote poteriile ce ne-au șprișcinitū și buna întielegere cu tote poteriile și mai cu șema cu cele vecine. Asiē dar în politic'a esterioră va fi totu dauna cu guvernulu, dar voiescu a și paștră independintia pentru a se pronunția asupra actelorū lui interiore. E șilitu dar a nu votă propunerea de încredere.

D. Gheorghiu dice că n'a rogatu pe d. ministru de justitia, ei dlui inșu-si a propusu proiectulu de lege în privința Curtii de Casatiune. D. ministru președinte a raportatu Camerii ce șa petrecutu în Senatu, și a cerutu opiniunea Camerii în privința acestui. Șa facutu o interpelare dlui ministru în privința Curtii de casatiune, și urmă ca d. ministru se șrespunda, și totu odatu areta, că numai prin o reforma se potē îndreptă acelu reu recunșciutu de țier'a întregă. Camera aproba cu douē treimi și luă de urgint'a în deșbatere proiectulu în secțiuni.

D. Chitiu, șuntemū în faci'a unui votu de blamu datu de Senatu Ministriulu justitiei; această a declaratu-o d'primu-ministru printr'unu simtiu de inaltu constituționalismu. Camera trebeu se cerceteze gravitătia șituatiunii. Votulu Senatulu este unu blamu datu Camerei și ministriulu întregu (aprobări). Senatu și Camera șunt independinte ele potū dă șeparate voturi de blamu, daru Senatu în acestu casu cunșceșca aprobarea Camerei, data ministriulu justitiei, și elu a șeșutu pre bine că blameza portarea Camerei. Interpelarea d-lui Gheorghiu a fostu legitima și frumosa, pentru că elu a cerutu ministriulu d'aca șunt adeverate actele ilegali ce se dice că comite Curtea de Casatiune. Dar Senatu a cualificatu pe acelu deputatu ce-si faceă detori'a de cūșftru alu d-lui Ministru. Elu a atacatu astu-felu demnitătea Camerii în modulu celū mai ultragiatoru, a voitū se declare conflictu Camerei. Elu a voitū se șprovoce conflictulu. În discuțiunea votulu de deșaprobare datu ministriulu justitiei, nu șa acusatū numai acestu ministru, că-ci Senatu a d'șu ministriulu întregu: „Șlabiti-ne cu libertatea și fraternitatea d-vostre;“ elu a d'șu că ministriulu a violatu tote legile c'o mână șacrilegia. În fine a facutu acusări cele mai grave și Camera nu potē tacē, nu potē lasă fără șresponsu unu asemene votu. Camera trebeu se-si de șverdictulu seșu, că-ci ce corpū ore represinta adeveratele interese și clasele șocietatei? acelu corpū este Camera deputatiiorū er' nu Senatu; ea numai represinta tote interesele, tote clasele șocietății. (Aplause).

O voce. Ataci constituțiunea.

D. Chitiu. Me esplicu. Camera șingura preșinta interesele țierei ș Senatu represinta o idee, unu principiu, este unu corpū șconservatoru. În urm'a șblamulu datu de Senatu Ministriulu și Camerei, această trebeu se se afirmu cu potere nu numai înaintea țierei, dar' înaintea Europoi întregi; că-ci Senatu a invocatu înștervintiunea ștrăiniloru în afaceriile țierei: se șpuna Camera ministriulu, că elu urmeza o politica națiunale și ducē țier'a pe calea progresulu, că-ci altu-felu șar face vointia acelorū domni șsenatori; altu-felu ministriulu va trebeu se demisiuneze, căci nu potē șsiedē pe șbancēle ministeriale suptu acusăriile ce-i-a adusu Senatu, care atunci va dictă Camerei; d'acea-a Camera trebeu se se afirmu cu potere, se șrepinga șblamulu datu e, și Ministeriulu, această nu numai pentru ca se șcia națiunea întregă vointia Camerei, dar și Europa.

D. I. Ghica. Dice că după o asiē lungă deșbatere, vine a vorbi, fiindu că are o detoria imperioșă a-si șpune opiniunea șa șpersonalē. Constituțiunea dă drepturi și prerogative Senatulu ca și Camerii. D. G. Bratianu și d. Chitiu au facutu unu riquișitoru Senatulu, că ar fi tratatu pe camera de juna etc., și a auditu câte-va nume de la Senatu pronunțiate

ai ei, ca d. Costaforu, Ionescu, Brăiloiu, Tiriahiu, care ar fi vorbitu contra ministeriului. Daru dacă câți-va au vorbitu contra, ast'a e ore a provocă unu conflictu? Noi trebuie să observăm rezultatulu aceluor desbateri. Dacă s'a datu unu votu de neincredere guvernului de către Senatu, si dacă Camer'a ar' da unu votu de incredere ar fi a restringe prerogativ'a Dominitoriului, ar fi să se dica Dominitoriului, disolva Senatul era nu primă demisiunea ministeriului. Acesta nu sa vediatu in nici o Camera; si nici într'unu statu constitutionale nu vine ministeriului să cere unu votu de incredere dupa votulu de neincredere, cum n'a venitu nici ministeriulu nostru, si propunerea nu emană decâtu dela câți-va deputati.

Camer'a n'a aretatu neincredere guvernului, si prin urmare nu e trebuntia de unu votu spre a confirmă increderea manifestata prin atâtea voturi si proiecte.

D. Ministru d'in Intru eră otaritu a nu luă cuventulu in asta cestiune, dar d. I. Ghica l'a silitu să esa d'in rezerv'a, in care se retrasese; că-ci d-sa ar' vol a face să credia lumea că ministeriulu este pucinu gelosu de prerogativele tronului. Ministeriulu este celu pucinu totu atâtea de neunoșciatu de vointiele tronului ca si d. I. Ghica, că-ci altu-feliu n'ar' vol să profite de asta ocaziune, tradandu vointiele tronului, numai pentru a stă mai multu la putere. Positiunea ministeriului este forte delicata. Maioritatea Camerei ne-a facutu onorea a ne da increderea sa. Acuma vine blamulu Senatului care atinge ministeriulu intrugu, si d. I. Ghica dice că pentru a fi constitutionale, trebuiă ca ministeriulu, său să disolve Senatul, său să-si dă demisiunea. Acesta eră forte lesno; dar ministeriulu n'a voit a o face cu precipitare, s'a lasatu să se pronuntie Camer'a, pentru că, său disolvarea său demisiunarea vatemă interesele țierei. Eră unu modu parlamentariu d'a da demisiunea, a o anuciă apoi in Camer'a unde maioritatea să insiste pentru ca să remana la putere; dar ministeriulu n'a voit a face atâtea fasones si a venitu să puna singuru cestiunea cu franchetia inaintea Camerei, pentru că ea să decida. Maioritatea Senatului a datu blamu; elu a provocatu conflictulu, si nu cumu dice d. Dim. Ghica numai cu ministru justitiei. Ministeriulu va fi forte mare aপরatoru alu prerogativeloru tronului si independintiei sale, dar asicura d. I. Ghica că nu lucreza contra vointiei lui. Dacă d. I. Ghica va probă că disolvendu Senatul nu va aduce nici o jienire intereselor țierei său dacă i va puté probă că demisiunandu nu va face alta de câtu a prelungi o crisa ministeriale, vatematoria intereseloru celoru mai mari, atunci este gata a adoptă una d'in aceste doue căi constitutionali in adeveru.

D. Vernescu, vorbindu contra inchiderii discutiunii, dice că aprinderea esiste si in Camera ca si in Senatu, si a mersu prè departe.

So cere votarea inchiderii discutiunii prin bile, si se inchide cu 75 bile contra 40.

Se pune la votu propunerea si se obtiene urmatoriulu rezultatu: Votanti 118, Maioritate absoluta 60; 2 voturi gresite, ale d-loru Dascalescu si Turnavitu. 5 abtineri ale d-loru Ministrii. — Bile albe pentru 84. Bile negre contra 34.

Adeca tienendu sema de cele doue voturi gresite si de cele ale ministriloru, maioritatea a fostu de 91 contra 32.

D. Ministru d'in Intru presinta unu proiectu de lege pentru modificarea legi gardiei nationale, unulu pentru alipirea a doue comune; si mai multe proiecte de legi pentru diferite noue tace comunale.

Areta apoi, in numele intreguluu ministeriu, cea mai profunda recunoscintia aceluor domni deputati, cari l'au onoratu c'o noua proba de incredere. Aduge, că e de detoria ministeriului a dice aceluor, ce n'au voit a votă propunerea de incredere, crediendu că prin acést'a loga libertatea loru de actiune in voturile, ce au a da in viitoru, — a dice celoru ce au crediutu, că acestu votu ar' incuragiă pre ministeriu a face o lovitura de Statu, că nici o data n'a fostu in cugetulu guvernului si alu tronului a face acést'a, si apoi candu guvernulu are de gandu a face o lovitura de Statu, nu vine a cere permissiunea Camerei pentru acést'a. Nici tronulu nici ministeriulu nu va fi in trebuntia asemenea midiuloce estreme; ei voru veni totu-de-un'a pe calea legale cu franchetia a lucră conformu constitutionei impreuna cu camerele spre a satisfaco cerintielu si interesele țierei (aplauso).

Noutati Straine.

FRANCIA. Cetimu in nr. d'in 24 fauru alu diurnalului „Liberté” d'in pen'a lui Emiliu Girardin urmatorielle puncte de insemnătate mare:

„Asta-di sunt 24 de ani (24 fauru 1848), candu Parisulu intregu fu in man'a masei poporului, care asemine unui torinte, ce e in erumpere, a ruptu stavilele, cari i se opunu.

Cine s'a incercatu a indestuli, a conduce, a lumina și a moderă acést'a masa? Cine s'a incumetatu a-i spune adeverulu?

Diduri a le Parisulu si diurnale d'in 25 fauru, raspundeti!

Si dupa ce diurnalistii au facutu pentru ordinea publica atari sierbitie, ca-si cele d'in fauru alu anulului 1848, cantu diu'a noptea veghiau, ca nici o transgressiune să nu aduca vre-o macula a supr'a revolu iunei victoriose si a onorei Franciei inaintea lumii civilizate, — asta-di in fauru alu anulului 1868, ei, diurnalistii, sunt acei-a, in contra carora se aplica

measure preventive si se desvolta o rigore de unu altu tempu!

Si se nu se senta ei pre sine inisi-si aduncu umiliti! Si se nu se senta sangerati pâna la anima!

Spre norocire, discursulu lui Rouher ne revoca in minte, că totu ce e contranaturale, nu va dură lungu tempu.“

— Foiele d'in Paris, precum scimu, au impartesitu multe despre o nota amenintatoria a guvernului franceșu, ce acést'a aru fi tramisulu la guvernele d'in Russia, Prussia si Romania, cerendu deslusfri in privintia tienutei loru cu privire la cestiunea Oriintelui. Corespundintele foici „Köln. Ztg.“ spune, că d'in tote, câte s'au scrisu numai, atâtea e adeveratu, că guvernului de la Petrupole i s'au tramisulu o nota, in se nici acést'a nu a fostu amenintatoria precum s'a bucinatu.

ITALIA. D'in Roma se scrie, că generalii italiani stationati in tienaturile invecinate cu statulu pontificiale au pretinsu renouirea conventiunii inchiate in anulu 1867. între Rom'a si Florentia pentru persecutiunea brigantiloru. Conventiunea concede ostasiloru a trece imprumutatu frontarielle in una departare anumita pentru a persecută pre briganti. Magistratelle scaunulu pontif. nu se areta aplecate a renou conventiunea de susu.

Asemenea cetimu in unele corespundintie d'in Rom'a, că legiunea de la Antibes si regimentulu de venatori se voru transformă in uua compania. Ostasii legiunei amintite nu suntu toti francesi, ci a die- cea parte suntu si straini. Voluntarii magiari se voru impartii in armat'a statulu romanu si nu voru formă mai departe legiunea loru nationale. Faim'a acést'a casiuna fratiloru nostri o displacere, nu pentru aceea, că s'a disolvatu, ci d'in simpl'a cauza, că telegrama, care ne insciintieza despre actulu acestu-a, se exprime in urmatoriulu modu: „die von Ungarn ange-tragenen Freiwilligen“ (Voluntarii imbiati de Ungari'a).

PRUSSIA. Regele Prussiei a inchisu diet'a sambata. Cuventulu de tronu descrie, in coloru nu prè viue, activitatea dietei, si in fine amintescce sustinerea pacii. Regele si-exprime in lestulirea, că representantii țierei a aprobatu conventiunile inchiate cu dominitori de mai nainte de Nassau si Hannovera, — dîcundu că relatiunile mai noue au capetatu prin acést'a o base solida, si progresulu pacinicu si leniscitu este asecuratu. E curiosu, că cuventulu de tron nu contine nemicu despre parlamentulu vamale. Inse asî se vede, că alegerile intemptate in provinciele de la media-di, cari sunt protestărielle cele mai energice in contr'a nesatiosetății Prussiei, au silitu guvernulu la o ro'a mai modesta. De altmîntre se vorbesce, că d'in Parisu s'a datu de scire guvernului prusescu, că la o demunstratiune ce s'ar produce in parlamentulu vamale, guvernulu franceșu va respunde asemenea cu o demunstratiune, ce ar fi a se arangiă in Lusemburg.

Nu vedemu de lipsa a comunică cuventulu de tron. Luămu numai partea, care vorbesce despre tendintiele pacinice a le guvernului: „Guvernulu meu si-a datu silintia in tote relatiunile sale esterne, ca să-si pota realiză influintia pentru conservarea si intarirea pazei europene, si eu potu marturisii cu indestulare, că aceste nesuintie, fiindu spriginite de afectiunile amicabili si binevoitorie a le guverneloru straine, porta in sine garantia succesulu.

IRLANDIA. Cestiunea Irlandiei propasiesce d'in di ce merge in mai mare mesura, asî se exprime, între altele, John Stuart Mill într'o brosiura, nu de multu publicata, sub titlulu: Angli'a si Irlandia, si a carei-a cuprinsu se pote reduce la urmatori'a întrebare: What is to be done with Ireland? (Ce este de facutu cu Irlandia?)

„Nu esiste natiune in lumea civilizata — dice auctorulu — care s'ar fi potutu adeveru mai neapta spre guvernarea Irlandiei, decâtu Angli'a“, si fire-ar' câtu de severa acést'a judecata, ea nu e nedrepta cu privire la Angli'a.

Mill voiesce inaintea de tote a striformă d'in radecina referintiele economice, dorindu, ca celu ce semena, să se secere; elu dovedesce, că afara de modulu acestu-a, si dacă nu se va observă chiaru ace'a, ce s'a dîsu mai de multe ori, cumcă „Irlandia să se lase Irlandesiloru“, nu pote fi vorba de vre-o deslegare.

Angli'a trebuie său să lase Irlandia Irlandesiloru, său să o tiena si de aci inaintea asupra prin violintia, crudtmi si abusuri. Inse alternativ'a d'in urma fatia cu Europa si America a devenitu asta-di imposibile.

Eca o lectiune noua pentru acei'a, cari voiescu a despoii Transilvania, vetra strabuna romana, de independintia ei. Transilvania, in intiesulu dreptulu lui sacru alu nationalității, trebuie se remana inde-

pendinte pentru legelatiunea, guvernarea si administratiunea ei. O alta procedere ar fi nerespectarea, calcarea in petiore a celoru mai sante drepturi, ar fi o compromisiune inaintea civilizatiunei si a progresulu, la cari tindu poporele inspirate de chiamarea, ce li-a datu provedintia.

Varietati.

*(Date statistice despre instructiunea publica in Romani'a.) Estragomu d'in „Buletinulu instructiunei publice“ urmatorielle date despre starea instructiunei publice si private in a. 1864—65. In Romani'a existu : 1988 scole comunali cu 1988 de invetiatori, si elevi 61,977; scole primarie de baeti 95 cu 300 invetiatori si elevi 16.952; scole primarie de fete 70, corpulu profesoralu : 38 barbati si 178 femei, 6308 elevi; scole secundarie de baeti 27, 281 profesori, 3043 elevi; scole secundarie de fete 4,— 26 profesori barbati si 8 profes. femei cu 354 elevi; 2 universitati cu 36 profesori si 209 studinti (in București 22 profesori, 120 studinti, in Iasi 14 profesori 89 studinti.)Scole private de baeti 33 cu 95 profesori si 1811 elevi; scole private de fete 38 cu 72 profesori barbati si 59 prof. femei. Schole confessionali de baeti 24 cu 50 profesori 1522 elevi; scole confessionali de fete 7 cu 11 profesori barbati, 6 prof. femei si 409 elevi. Biblioteci centrali 2 cu 8 persoane administrative; cabinete de fisica si chimia 2 cu 6 persoane administr. Muzeu : 3 (2 in București, 1 in Iasi) cu 6 persoane administr. Gradini botanice : 3 (1 in București, 2 in Iasi) cu 6 pers. administr.

*(Dlu Bourée ambasadorulu Franciei in Constantinopolu) a tramisulu la Paris pre Outroy dragomanulu său primariu, cu scopu ca să duca tuleriiloru unele scrii si deslusfri importanti referitorie la situatiunea orientulu.

*(Calotiru'a dlui Golescu.) Dlu Golescu, impoternicitulu Romaniei la Porta, a calotiritu d'in Constantinopolu la București. Calotoriele dsale, i se ascrie insemnătate politica, si precum e informatu diurnalulu „Orientulu“ dlu Golescu este incredintiatu d'in partea Portei cu mai multe comisiuni, ce areta relatiuni preabun' între Porta si Romani'a.

*(Coroneos.) Diurnalulu „Der Osten“ scrie, cumcă naiele de bataia ruseșu era au dusu la Cret'a 500 de insurgenti între cari ar fi si ducele Coroneos.

*(Comitetulu secretu) pentru insurectiunea bulgara, precum s'aude, s'a asediatu in Belgradu.

*(Statistia' Belgradulu.) Dupa aretările oficiose a le guvernului serbescu pre anulu 1867— Belgradulu are : 23,712 locuitori, dintre acesti'a 10,478 indigeni (11,718 barbati, 7760 femei) si 4234 straini (2029 barbati, 2205 femei). In Belgradu sunt 11 baserici, 623 case erariale, 23 comunali, si 2398 case private, la olalta 3044 case; — 13 scole de baeti cu 19 invetiatori si 864 elevi, 12 scole de fete cu 12 invetiatoresu si 679 elevi, unu gimnasiu inferioru cu 223 studinti, 1 scola reale cu 47, 1 gimnasiu superioru cu 557 si 1 academia cu 204 studinti. Mai este o scola secundaria de fete frecuentata de 85 elevi si unu seminaru cu 196 clerici.

*(O deputatiune a israelitoru ortodossi.) In 27. febr. primi bar. Ertvôs deputatiunea israelitoru ortodossi cari i prodreda o petitiune in care se plangu că n'au fostu de ajunsu representati in conferintia israelita, si cum că proieptulu de statute pentru alegere inca e nedreptu fatia cu ei. In fine amintescu, că in astfelu de giurstaru anevoio se va poté incungiură desbinarea între israelitii ortodossi si reformati. Ministru cultelorule respunse : „că elu nu le vede periclitatie interesele israelitoru ortodossi prin statutele pentru alegere, primesce inse petitiunea si le promite că o va luă in consideratiune.“

*(Medalie de suvenire.) Dupa cumu serie diurnalulu oficiosu „Közlöny“ Imperatalu Napoleonu a despusu a se face medalie intru suvenireu expeditiunii d'in Mecicu, si a se impartii între acei individi ai legiunei voluntarie austriace, cari a luat parte la acea expeditiune. Medailele s'au si tramisulu ministeriulu c. r. de resbelu d'in Viena, care a facutu despusetiunile cuviintiose in privintia impartirii.

*(Gabella.) In adunarea comitetulu comitatensu d'in Maramuresiu se pertrată de curendu una petitiune curiosa. La israelitii d'in comitatulu Maramuresiu si mai alesu la cei d'in orasiulu Sigetu existe unu soi de dare neindatenata, care ei o numescu „gabella“ si stă intr' ace'a, că carnea asî numita „cosieru“ se vinde mai scumpu. Pentru stergerea acesti dări a suplicatu la comiatu mai multi israeliti. Adunarea a si esmisu o comisiune cercetatoria; vomu vedé ce va fi resultatulu. Atăta credemu că „gabell'a“ se va sterge.

*(Invingerea de la Mentan'a pusa in musica.) Invingerea de la Mentan'a este cuprinsa in versuru, pusa in musica, si intr'o dupa a media-di, candu tempulu eră frumosu, se esecută in gradin'a Vaticanuluu inaintea papei si a cardinaliloru, a mai multoru prelati si laici in forma de imnuri, fiindu cantate de 475 copii si teneri romani, si acompaniate de către 132 de concertisti d'in milita' papei. Atăta placere facu music'a ast'a, cătu a trebuitu să se repeteze. S'a primitu cu aplausu mai cu sema unu pasagiu, unde Garibaldi este blastematu. Dupa esecutare pap'a inaltia pre maestrulu Roati la rangulu de cavaleria, si lu donă cu o medalia frumosa de auru. Imperati'a vicariuluu lui Christosu a buna sema nu va să fie de pre ceea-l-alta lume! O evangeliu! O tompora, o mores!

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu :

ALESANDRU ROMANU.